

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.I.20.759/2017/7. szám

A Szegedi Ítéltábla a dr. Kis András ügyvéd által képviselt **felperes neve(címe)** szám alatti lakos felperesnek – **alperes neve (címe)** szám alatti lakos alperes ellen sérelemdíj megfizetése iránt indított perében a Kecskeméti Törvényszék 2017. június 22. napján kelt 8.P.22.142/2016/17. sorszámu ítélete ellen a felperes részéről 18. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezését **részben megváltoztatja**, megállapítja, hogy az alperes a 2016. február 14. napján kelt orvosszakértői véleménynek az elsőfokú ítélet rendelkező részében felsorolt kijelentéseivel sértette meg a felperes becsülethez, jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát.

Kötelezi az alperest, 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 100.000,- (Egyszázezer) forintot.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest 232.000,- (Kettőszázharminckettőezer) forint, az alperest 8.000,- (Nyolcezer) forint le nem rótt fellebbezési eljárási illeték megfizetésére – külön felhívásra – az államnak.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S

A **(város neve)**-i Járásbíróság előtt 11.B..... számon a felperes és vádlott társai ellen büntetőeljárás van folyamatban. Az ügyben a bíróság 184. számú végzésével orvosi szakvélemény beszerzése érdekében az Igazságügyi Szakértői és Kutató Intézetek **(város neve)**-i Intézetét rendelte ki. A szakértő feladatául szabta, hogy választ adjon személyes vizsgálat és az addig keletkezett orvosi dokumentáció, illetve az időközben felmerült leletek alapján arra, a felperes milyen betegségben szenved, illetve hogy ez akadályozta-e őt a 2016. február 11-re és 15-re kitűzött tárgyalásokon való megjelenésben.

Az alperes 2016. február 14-én készítette el szakvéleményét, miután – az elrendelt lakhelyelhagyási tilalom miatt – a felperest a lakásán vizsgálta meg. Szakvéleménye 3. és 4. oldalán az alábbi megállapításokat tette:

„... luxus színvonalú házának szalonjában ...”

„... szörnyű kínok között ...”

„... előzőleg jártam a cimborájánál (vádlott társ!/), aki nyilvánvalóan leadta a drótot ...”

„... tervezőjük és lakberendezőjük is ugyanaz lehetett ...”

„... ő a világ legszerencsétlenebb embere ...”

„... borzasztó fájdalmakban fetrengve megkért ...”

„... fogtam egyik rettenetes bicepszét ...”
„... kislánya lelkében semmilyen érzelmet nem váltott ki édesapja „haláltusája” ...”
„... angol hidegvérrel, nagyon kedvesen itallal kínált minket ...”
„... szegény (**felperes neve**) úr (ha nem vagyok jelen) nyilván a szőnyegre vizelt volna ...”
„... gigantikus fájdalmai miatt ...”
„... nagyon megrázó és nagyon teátrális élménnyel gazdagodva ...”.

A szakvélemény a tárgyaláson ismertetésre került.

Az eljáró bíróság – a ... Megyei Egészségügyi Ellátó Központ (**város 2 neve**) intézetének igazolasát is figyelembe véve – a felperes tárgyalásról való távolmaradását a szakvélemény ellenére igazoltnak tekintette, vele szemben jogkövetkezményt nem alkalmazott.

A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette a becsülethez, emberi méltósághoz, jóhírnévhez, magánélethez és magántitokhoz való személyiségi jogait, vele szemben hátrányos megkülönböztetést alkalmazott a szakvélemény tételesen felsorolt – tényállásban idézett – kijelentéseivel. A jogsértés megállapítása mellett annak abbahagyására és a további jogsértéstől való eltiltásra kötelezés mellett 3.000.000,- forint sérelemdíj megfizetésére kérte kötelezni. Állította, az alperes őt cigány és izraelita származása miatt hátrányosan megkülönböztette. Kifogásolta, hogy a szakvélemény hangneme, stílusa egészében véve elítélő, kifigurázó, sértő a személyére nézve, szubjektív és személyeskedő, ezáltal alkalmas a bíróság befolyásolására. Megállapításai diszkriminatívak, eleve elítélőek, melyekkel az alperes megsértette a szakértőtől elvárható etikai és szakmai szabályokat, egyben személyiségi jogait és számára hátrányokat okozott.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Véleménye szerint a vizsgálat során kétséget kizáróan megállapítható volt a felperes részéről „színészkedés”.

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes megsértette a felperes becsülethez, jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát a 2014. – helyesen 2016. – február 14-én kelt orvosszakértői vélemény keresetben részletezett kijelentéseivel, egyúttal eltiltotta az alperest a további jogsértéstől. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Indokolásában az alperes felelősségére a Ptk. 6:542. §-t alkalmazta. Ezen túl hivatkozott az igazságügyi szakértői tevékenységről szóló 2005. évi XLVII. törvényre, melynek rendelkezései alapján a szakértő köteles tiszteletben tartani mások, adott esetben a vizsgált személy személyiségi jogát.

A Ptk. 2:42. §-a szerint vizsgálta, hogy az alperes szakvéleményében használt kifejezésmód, egyéni stílus, ironikus hangvétel alkalmas-e a felperesről kialakult értékítélet kedvezőtlen befolyásolására. Álláspontja szerint a kiemelt kijelentések a felperes fájdalmait, mozgáskorlátozottságát és a családtagok e betegséghez való viszonyulását, mint való tény hamis színben, túlzó és cinikus módon tüntetik fel, mellyel megvalósul a Ptk. 2:45. § (2) bekezdésében megfogalmazott jóhírnév sérelme. Ugyanakkor a sérelmezett kifejezések egyike sem tartalmaz olyan momentumot, amely a felperes cigány és izraelita származása miatti diszkriminatív megkülönböztetésre utalna.

Rámutatott, a „luxus színvonalú ház” és a „tervezőjük és lakberendezőjük is ugyanaz lehetett” kijelentések, bár a szakvéleményhez szorosan nem tartozó, a szöveggörnyezetbe indokolatlanul beépített vélemény-nyilvánítások lehetnek, mégsem valósítják meg a magánlakáshoz és magántitokhoz fűződő jog sérelmét.

Lényegesnek azt tartotta, hogy az alperes által megállapított diagnózisnak a felperes tényleges egészségi állapotát kellett volna tükröznie adekvát módon, tartalmi és formai objektivitással, mivel azonban ezt meghaladó, a feladathoz nem tartozó, illetve hangvételeiben indokolatlanul szubjektív és bántó véleményt is nyilvánított, magatartása a társadalmilag elvárt zsinórmértékeknek nem felelt meg, az jogellenes és felróható.

A továbbiakban kifejtette, a jogsértés ténye nem idéz elő automatikusan immateriális sérelmet. A sérelemdíj iránti igény jelentéktelen (bagatell) nem vagyoni hátrány esetén akkor is alaptalan, ha a személyiségi jogsértés objektív ténye egyébként megállapítható. Ezzel összefüggésben kifejtette, a felperes csak állította, de nem bizonyította, hogy akár előzetes letartóztatására ismételt sor kerülhetett volna, ha a tárgyalásról való távolmaradását utólag nem igazolja. Utalt arra is, a büntetőeljárásán kívül nagyobb nyilvánosságot a szakvélemény nem kapott, így a kifogásoltak hátrányos társadalmi megítélés kiváltására nem voltak alkalmasak.

Értékelve a rendelkezésre álló adatokat, a sérelmet szenvedett felperes személyét, a jogsértés rá, illetve környezetére gyakorolt hatását, valamint azt, hogy a jogsértő kijelentések szűk körben váltak ismertté, az elrendelt objektív szankciók alkalmazását elégségesnek találta a felperest ért sérelem orvoslására.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, annak részbeni megváltoztatása és a kereset szerinti sérelemdíj megfizetése érdekében. Az elsőfokú bíróság jogi alapvetését elfogadta, azonban véleménye szerint az általa elszenvedett hátrány nem tekinthető bagatellnek. Nyomatékosan kérte értékelni, hogy az alperes igazságügyi szakértőként követte el a jogsértést egy büntetőbíróági eljárásban, ahol egyrészt nagyszámú jelenlévő értesült az ismertetés útján a szakvélemény tartalmáról, másrészt ettől függött a tárgyalásokról való távollétének kimentése, ellenkező esetben előzetes letartóztatása, azaz személyi szabadságának a legdurvább korlátozása is szóba jöhetett volna. Továbbra is állította, a szakvélemény oly mértékben szubjektív és személyeskedő egészségi állapotára nézve, mely alkalmas a büntetőbíróág befolyásolására. Fellebbezéséhez magán könyvszakértői véleményt csatolt.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme – tartalmában – az elsőfokú bíróság ítélet fellebbezéssel érintett részének helybenhagyására irányult.

A fellebbezés **részben alapos.**

Az ítélet tábla a Pp. 253. § (3) bekezdése szerint az ítéletet a fellebbezés korlátaira tekintettel vizsgálta, így abban kellett állást foglalnia, az alperes által elkövetett személyiségi jogsértés olyan súlyú-e, mely megalapozza a sérelemdíj iránti igényt.

Az ítélet tábla előjáróban szükségesnek tartja kiemelni, a büntetőeljárásban a bíróság szakértői intézetet rendelt ki a felperes személyes vizsgálatára, tekintettel azonban arra, hogy az alperes szakértői minőségét túllépve tett személyes kijelentéseket szakvéleményében, a személyiségi jog megsértése iránti perben az intézet felelőssége nem állhat fenn (Ptk. 6:542. § (1) bekezdés 2. mondat).

Az elsőfokú bíróság ugyanakkor a perben rendelkezésre álló adatokat helytállóan mérlegelve, megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy e kijelentésekkel az alperes megsértette a felperes személyiségi jogát.

A peres felek jogvitájában irányadó Ptk. 2:52. § (1) bekezdése értelmében akit személyiségi jogában megsértenek, sérelemdíjat követelhet az őt ért nem vagyoni sérelemért. A (2) bekezdés szerint a sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire – különösen a sérelemdíjra köteles személy meghatározására és a kimentés módjára – a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni azzal, hogy a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges. A (3) bekezdés alapján a sérelemdíj mértékét a bíróság az eset körülményeire – különösen a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a

jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatására tekintettel – egyösszegben határozza meg.

Ezekkel a rendelkezésekkel a Ptk. a személyiségi jog körébe vonta a sérelemdíjat. A törvény miniszteri indokolása szerint a sérelemdíj a személyiségi jogok megsértésének vagyoni elégtétellel történő közvetett kompenzációja és egyben magánjogi büntetése. A sérelemdíj megállapításának nem kizárólagos feltétele tehát a jogsértés megállapítása, vagyis a Ptk. 2:51. és 2:52. §-aiból következően a jogsértés megállapításának nem automatikus következménye a sérelemdíj (BH 2010.294., BH2016. 241.). A körülmények bírói mérlegelése adott esetben azt is eredményezheti, hogy a jogsértő nem kötelezhető sérelemdíj megfizetésére. A sérelemdíjra okot adó nem vagyoni sérelemnek ugyanis olyan fokúnak kell lennie, amely igényel kompenzációt, egyben magánjogi, preventív jellegű büntetést, figyelemmel a sérelemdíj kettős funkciójára.

A felperes által sérelmezett kijelentések akkor lehetnek alkalmasak mikénti megítélésének befolyásolására, ha az a befogadók bizonyos köréhez eljut. Amennyiben ez a kör zárt, úgy összetételének is jelentősége van annak meghatározásában, hogy értékítéletüket az adott közlés elméletileg befolyásolhatja-e. A bíróság a közlés szempontjából semleges közegnek tekintendő, mert az eljárásban részes felek bíróság általi megítélését kellően alá nem támasztott tényállítások, illetve vélemény-nyilvánítások hivatalból nem befolyásolhatják (hasonlóan: BDT 2013.3009.).

A felperes szubjektív megítélése, vagyis az, hogy a büntetőbíróság esetleg elrendeli előzetes letartóztatását, irreleváns, hiszen ez nem történt meg, vagyis az alperesi kijelentések nem befolyásolták a bíróság döntését, tekintetben őt hátrány nem érte, bár számára nyilvánvaló feszültséget jelenthetett, hogy az ilyen hangnemű szakvélemény a bíróságot mennyiben befolyásolja.

Az ítéletábla lényegesnek tartotta ugyanakkor, hogy az alperes sértő, indokolatlanul bántó kijelentéseit szakértőként, szakvéleményében tette, azok pedig a kirendelés tárgyával nem függnek össze, szükségtelen megjegyzések és észrevételek. Az alperes magatartása nem volt összeegyeztethető a szakértőkre irányadó, idézett törvény 2. § (5) bekezdésében foglalt etikai normákkal. A szakértőtől fokozott elvárás a tárgyilagos véleményadás, az alperes kijelentései viszont ezen messze túlmutatnak. A szakvéleményben előadottak olyan megnyilvánulások, melyek köztudomásúan (Pp. 163. § (3) bekezdés), külön bizonyítás nélkül is alkalmasak az érintett személyére nézve a bagatell sérelmet meghaladó hátrányos következmény előidézésére éppen amiatt, hogy a szakértőktől sem a vizsgált személyek, sem mások nem számítanak sértő, cinikus, személyeskedő megjegyzésekre. Különösen nem egy orvossalaként, akitől szakmájából adódó alapvető elvárás a hivatásához méltó magatartás, a betegek lelki gyógyítása, emberi méltóságuk tiszteletben tartása. Az a tartós feszültség, amit egy ilyen tartalmú szakvélemény okozhat, önmagában hátrányként értékelendő. Az ítéletábla ezért figyelemmel a sérelemdíj kettős funkciójára, nyomatékosan értékelve annak büntető jellegét, aminek célja egyben a prevenció, a jövőbeni jogsértő magatartástól való visszatartás, kötelezte az alperest a mindezekkel arányos összegű sérelemdíj megfizetésére. Alkalmazását az alperes perben tanúsított magatartása is indokolta.

A jogorvoslati kérelemhez mellékelt könyvszakértői vélemények – tartalmuknál fogva – a jelen jogvita jellegéből adódóan nem bírnak jelentőséggel.

A kifejtettekre tekintettel az ítéletábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintve, megfellebbezett rendelkezéseit a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, egyebekben helybenhagyta. Az elsőfokú bíróság a rendelkező részben elírta a sérelmezett szakvélemény elkészítésének időpontját, így erre nézve azt korrigálni kellett.

A felperes fellebbezése túlnyomó részben nem vezetett eredményre, ezért a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése és 15. § (1) bekezdése szerint köteles a le nem rótt fellebbezési eljárási illeték megfizetésére külön felhívásra az államnak.

Szeged, 2018. március 22.

Dr. Kiss Gabriella s.k.
a tanács elnöke

Dr. Bánfalvi-Bottyán Csilla s.k.
előadó bíró

Dr. Bálint Attila s.k.
táblabíró